

31.8.2012

Viite Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 25.6.2012 OKM/53/040/2012

Valtiovarainministeriön lausunto opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelmasta saamen kielen elvyttämiseksi

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman työryhmän tehtävänä oli arvioida saamen kielten tilannetta ja sen parantamiseksi tehtyjä toimenpiteitä kaikkien kolmen Suomessa puhutun saamen kielen osalta sekä arviointiin perustuen laatia ehdotus kokonaisvaltaiseksi ja pitkäjänteiseksi saamen kielen elvyttämisohjelmaksi.

Työryhmä on laatinut kattavan ja seikkaperäisen analyysin saamen kielen nykytilanteesta sekä sen keskeisistä tulevaisuuden haasteista. Toimenpideohjelmassa ehdotetaan kolmeakymmentä yksilöityä toimenpidettä saamen kielten elvyttämiseksi neljässä eri aihepiirissä: 1. Vahvistetaan saamenkielistä varhaiskasvatusta ja kielipesätoimintaa, 2. Kehitetään saamen kielen opetusta koko maassa, 3. Lisätään saamen kieltä osaavan pätevän varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstön määrää sekä 4. Koltansaamen kieltä ja kulttuuria elvytetään erityistoimenpitein.

Valtiovarainministeriö katsoo, että työryhmä on onnistunut hyvin kartoittamaan ongelmat ja esittämään selkeitä keinoja niiden ratkaisemiseksi. Kuitenkin vain muutamissa toimenpide-ehdotuksista on esitetty niistä aiheutuvat kustannukset tai tavoiteltu resurssimäärä.

Valtiovarainministeriö pitää esityksiä sinänsä saamen kielen elvytyksen kannalta perusteltuina. Toimenpide-ehdotuksissa tulee kuitenkin huomioida hallinnonalaa koskeva valtiotalouden kehyspäättös ja sen mukaisesti määrää-

rahalisäykset tulisi toteuttaa opetus- ja kulttuuriministeriön sisäisellä resurssien kohdentamisella.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan viranomaisten lisäksi useat toimenpide-ehdotukset koskevat suoraan tai välillisesti kuntia samoin kuin Lapin aluehallintovirastoa.

Myöskään kuntiin liittyvissä esityksissä työryhmä ei ole suorittanut arvioita niiden taloudellisista vaikutuksista. Esityksistä ei myöskään suoraan ilmene, olisiko tarkoitus jollain tavalla pyrkiä muuttamaan valtionosuusjärjestelmän kriteerejä voimavarojen turvaamiseksi saamen kielten elvyttämiseen. Kun kysymyksessä on lopulta pieni joukkio kuntia, olisi talousvaikutusten selvittäminen suoraan kuntien kanssa ilmeisesti mahdollista ja se parantaisi esitysten toteuttamiskelpoisuutta.

Lapin aluehallintovirastoa on esitetty yhdeksi osavastuutahoksi kuuden toimenpide-ehdotuksen osalta. Lapin aluehallintoviraston osavastuulle ehdotetut toimenpiteet koskevat saamen kielen opetuksen kehittämistä koko maassa sekä saamen kieltä osaavan pätevän opetus- ja varhaiskasvatushenkilöstön määrän lisäämistä. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan näissä toimenpide-ehdotuksissa esille tuodut kehittämis-, selvittämis- ja koulutustehtävät ovat perusteltuja ja kannatettavia. Ehdotukset ovat selkeitä ja konkreettisia ja liittyvät hyvin Lapin aluehallintovirastossa jo nykyisin tehtävään työhön.

Valtiovarainministeriö myös toteaa, että osallistuminen toimenpiteisiin tulee tapahtumaan Lapin aluehallintoviraston nykyisten resurssien puitteissa. Lapin aluehallintoviraston roolin toimenpide-ehdotusten toteuttamisessa tulee toimenpiteiden luonteesta johtuen olla aluehallintoviraston opetustoimen toimialan asiantuntijuuden mukaan tuominen kyseisiin hankkeisiin ja vetovastuu hankkeista on opetus- ja kulttuuriministeriöllä tai Opetushallituksella. Toimenpide-ehdotuksia olisikin perusteltua jatkovalmistelussa täsmentää vielä siten, että kunkin toimenpiteen osalta kävisi selvästi ilmi toimenpiteestä päävastuussa oleva toimija tai toimijat.

Valtiosihteeri, kp

Raimo Sailas

Osastopäällikkö

Hannu Mäkinen